

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Argi Larrañaga Aldazabal

*Azkoitia
Gipuzkoa (1933)*

Aurkibidea



Biografia



Azkoitiko San Martin auzoan jaio zen 1933an. Ama Elgoibarkoa eta aita azkoitiarra zituen eta 10 anai-arrebatan zaharrena da. Miserikordian ibili zen eskolan karitateko mojekin eta arratsaldetan josten ikastera joaten zen. 12 urterekin garbitzaile lanetan ibili zen eta eskolara joateko asti handirik ez zuen izaten. 16 urterekin Azpeitian ibili zen josten ikasten. Azkoitian janari-denda bat eduki zuten Baztarrikaldean (Aingeru kalean), "Txantonekoa" ezizena zuena eta umetatik hantxe aritu zen lanean. Azokan fruta eta bestelako gaiak saltzen egon ohi ziren etxekoak eta bera. 22 urterekin ezkondu zen Azkoitiko Urrategi auzoan.

Zintak

AZK-039

- **Proiektua:** Azkoitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2009-01-29
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k):** Elxpuru, Juan Martin - Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Azkoitiko San Martin auzoan jaioa

- **Erref:** AZK-039/001
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Azkoitiko San Martin auzoan jaio zen. Ama Elgoibarkoa eta aita azkoitiarra zituen. 10 anai-arrebatan zaharrena da.

Transkripzioa

- Ez zekinat 75... Ez zekinat... sekule ez zonat zea eitten. Zeuzkenat, hirurogeta hamabost urte zeuzkenat. E? Aurten hamasei ein ber ditxiñet,

baiña hamabost zeuzkenat oin.

- Ta nun jaio ziñen?

- Azkoitixen.

- Kalen?

- Ez, San Martiñen.

- Baserri baten ala...?

- Ez. Ez, San Martingo etxik bazauren, ba?

- Bai. San Martingo etxetan?

- Bai.

- Eta izen-abizenak?

- Nere.... Bueno, ez zekiñat. Lehen eitten ziñebenan Maria Luz, badakin, ez zaonan zeriken, ta gero bizi guztixen Argi. Entendidu danak Argirekin entenditzen diñebe. Oin, badakin... Oin, karnetin ta hoixetan Maria Luz. Badakin, ez niñen kendu ta halaxe segiu...

- Bai, garai hartan... Ta abizenak ?

- Apelliduk? Larrañaga Aldazabal.

- Eta gurasok, hemengok? Azkoitiarrak?

- Bai. Bueno, gure ama, izetex, Elgoibarren jaixotakue eo, baiñe geo honutz etorri zila ta... gure ama... Bai, ez zekiñat nik...

- Elgoibarren jaiotakoa?

- Elgoibarren jaixotakue. Ta aitte hemen jaixotakue.

- Aitte San Martiñen ala kalen?

- San Martiñen jaiokoa hunen haure. Hoixe sekula´re ez detena, badakin, zeatu.

- Eta zenbat anai-arreba?

- Zein? Geu zenbat? Hamar gitxiñen, zaharrena neu.

2. Mojekin ikasi zuen Mixerikordian

- **Erref:** AZK-039/002

- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:01:35. **Bukatu:** 00:03:55

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Eskolan Mixerikordian ibili zen mojekin, baina goizetan interina lanetan hasi zen 14 urterekin eta, arratsaldeetan laborea ematen zutenez eskolan, ez zuen askorik ikasterik izan. Neskak bakarrik ibiltzen ziren mojekin; mojak kanpotarrak ziren. Gaztelaniaz ikasten zuten dena.</p>

Transkripzioa

- Eta eskolaa nora jun ziñen?

- Ni ibili nitxiñan Mixerikordixen. Lehen Mixerikordixen. Badakin, jun gutxi. Badakin, kuadrillie gitxiñen gu eta beti badakin ze pasatzen dan. Hamabi urtekin gero hasi nitxiñen ni interina bezela. Hamabi urte. Oin pentseizan, hamabi urtekin, e! Eta goizin ez nitxiñen juten ta geo atsaldin juten nitxiñen bakarriken.

- Maestrak zer zittuzun? Zer zien?

- Mojak, mojak, Karidadeko mojak, badakin, tokadun zea hoixek Mixerikordixen.

- Eta ze ikasten zenduen?

- A! Ze...? Badakin, ezin asko ikixi, ez? Goizetan ez jun, atsaldin laborie itten hunen... ta ikixteke ezerre. Hamalau urtekin, berriz, badakin, lehenengo gero itten hunen... iñorako´re ezer ez...
- Baiño ze izaten zin matematika ta holako kontuk o...?
- A! Bai, bai. Lehengue oso diferente. [...]

3. Doktrina eta "kantzela"

- **Erref:** AZK-039/003
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:03:55. **Bukatu:** 00:05:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Doktrina eta "kantzela" ematen zituzten; igandeetan beraien meza izaten zituzten, uniformeak jantzita.

4. Gaztetatik abarketen zoruak josten

- **Erref:** AZK-039/004
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:05:00. **Bukatu:** 00:08:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

<p>Arratsaldeetan laboreak ematen zuten eta josten aritzen ziren eskolan bertan mojekin. Azkoitia alpagatengatik zen ezaguna. Bera ere gaztetatik hasi zen alpagaten zoruak josten, amari laguntzen. Zoruak dendetan hartzen zituzten eta josi ondoren entregatu eta dirua jasotzen zuten ordainetan. Etxe atarietan aritzen zen jendea abarketen zoruak josten.</p>

5. Baztarrikaldean denda

- **Erref:** AZK-039/005
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:08:20. **Bukatu:** 00:09:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

16 urterekin josten ikasten hasi zen Azpeitian; Azpeitiko emakume bat zuten irakasle. Bizikletaz joaten zen beste bi lagunekin batera. Baztarrikaldean denda eduki zuten eta Argik han lan egiten zuen; denetarik saltzen zuten. Argiren ahizpa plazan egoten zen postuan saltzen.

6. Arropak astintzera Baztarrikaldeko albergara

- **Erref:** AZK-039/006
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:09:20. **Bukatu:** 00:12:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

12 urterekin, artean eskolan zebilela, etxe bateko garbiketa lanetan ibili zen goizez. Garbiketak eskuz egiten zituzten. Arropak astintzera gasolindegi atzera eta Baztarrikaldeko albergara joaten ziren; 6 aska zeuden. Etxean bazuten garbigailua eta xaboi-hautsa erabiltzen zuten.

7. Etxeko zoruaren garbiketa

- **Erref:** AZK-039/007
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:12:30. **Bukatu:** 00:14:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Etxeko zorua astero garbitzen zuten belauniko jarrita eta lurrari distira argizariarekin ateratzen zioten.

8. Dendarako fruta autobusez Donostiatik

- **Erref:** AZK-039/008
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:14:10. **Bukatu:** 00:16:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

"Txantonenekua" izenez ezagutzen zen euren denda, etxekoen gaitzizena horixe baitzen. Hala ere, denda ez zen beraiena, errentan zeukaten. Non zegoen denda azaltzen du. Argi egoten zen dendan lanean eta amak laguntzen zion tarteka. Dendako janaria merkatariek eramaten zieten eta fruta Donostiatik ekartzen zuen Argik berak autobusez joanda.

9. Gaztetatik dendari lanetan; orduko txanponak

- **Erref:** AZK-039/009
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:16:55. **Bukatu:** 00:18:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Gazte-gaztetatik hasi zen dendan lanean eta jende ugari ezagutu zuen. Baserritarrak joaten zitzaizkion gehien dendara. Orduko txanponen aipamena egiten du. Astelehenetik igandera lan egiten zuen, ez zuten denda ixten.

10. Kontzesioko bederatziurrenak

- **Erref:** AZK-039/010
- **Iraupena:** 0:04:04. **Hasi:** 00:18:38. **Bukatu:** 00:22:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

<p>Lagunak azkoitiarrak zituen, baina dendako lana zela eta ez zen ateratzen. Elizara igandero joaten ziren. Anai-arreben aipamena egiten du. Kontzesioko bederatziurrenak eta "ejertzioak" zer izaten ziren azaltzen du. Baltsean dantza eginez gero kongregaziotik botatzen zituzten.</p>

11. Konfesio, errezo eta eliz-ohiturak

- **Erref:** AZK-039/011
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:22:42. **Bukatu:** 00:25:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Konfesatzera goizetan joaten ziren hamabostean behin Don Domingo apaizarengana. Zigorrek errezoak izaten ziren; neskek eta mutilek era ezberdina zuten konfesatzeko. Etxean afalondoan errezzatzeko ohitura zuten, Argiren aita oso fededuna baitzen. Eliza atarian pasatuz gero, aitaren egiteko ohitura zuten.

12. Garai hartako lutoa

- **Erref:** AZK-039/014
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:26:58. **Bukatu:** 00:29:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

<p>Gurasoak hilez gero, beltzez jantzi behar izaten ziren, lutoaren arabera,

eta beste senitartekoren bat hiltzen zenean zuri-beltzez janzen ziren. Garai hartan bi jaunartze egiten ziren; bakoitzak nahi zuen arropa eramaten zuen jaunartze egunean.</p>

13. Dantza lotua bekatu

- **Erref:** AZK-039/015
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:29:25. **Bukatu:** 00:30:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Madariaga auzoko lagun bat zuen eta bertako jaietan oinez joaten zen erromeriara. Trikitixan dantza egiten zuten, dantza lotua debekatua baitzegoen. Bi taberna zeuden.

14. Aitaren dziplina zela eta goiz etxeratu behar

- **Erref:** AZK-039/018
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:32:46. **Bukatu:** 00:33:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Azkoitiko zinemak Olimpia zuen izena; bera ez zen askotan joaten. Aitak diziplina handia jartzen zien etxean eta garaiz etxeratu behar izaten zuten.

15. 18 urterekin mutil-lagunarekin hasi zenean

- **Erref:** AZK-039/020
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:34:26. **Bukatu:** 00:36:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>18 urterekin hasi zen mutil-lagunarekin, azkoitiarra zen. Konfiteriara edo paseatzera joan ohi ziren. Aste Santuan debekatua egoten zen mutilarekin ateratzea. Argi dendan egoten zen lanean eta senargaia bertara joaten zitzaion, ez zuten telefonorik izaten elkarri deitzeko.</p>

16. 22 urterekin ezkondu zen Urrategin

- **Erref:** AZK-039/021
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:36:37. **Bukatu:** 00:38:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>22 urterekin ezkondu zen Urrategin. Ezkontzako janzkera deskribatzen du. Alamedan egin zuten bazkaria sendikoekin. Ezkon-bidaian Madrilera joan ziren izeba batengana, trenez.</p>

17. Orduko janzkera eta orrazkerak

- **Erref:** AZK-039/025
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:40:30. **Bukatu:** 00:43:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Eguneroko bizimoduan erabiltzen zituzten arropak deskribatzen ditu. Kontxitarren ile-apaindegira joaten zen eta permanentea egiten zuen.

18. Lagunartean puntua egiten

- **Erref:** AZK-039/026
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:43:03. **Bukatu:** 00:46:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:

Azkoitiko dendak izendatzen ditu. Arropak dendan erosi edo izeba jostun batek egiten zizkien. Argik umetatik ikasi zuen josten eta bera ere aritzen zen jantziak egiten. Kalera poltsan puntua egiteko orratzak hartuta ateratzen ziren eta lagunartean berriketan aritzen ziren laboreak egiten.

19. Berdura plazara saltzera

- **Erref:** AZK-039/028
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:47:05. **Bukatu:** 00:48:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza

Laburpena:

<p>Azkoitiko kalean jendea abarketak josten aritzen zen. Argi eta etxeak berdura plazan egoten ziren barazkiak saltzen. Bakoitzak bere postua izaten zuen eta udaletxean hainbesteko bat ordaintzen zuten postuarengatik.</p>

20. Fideoa, makarroiak eta sakarina kontrabandoan

- **Erref:** AZK-039/030
- **Iraupena:** 0:03:46. **Hasi:** 00:50:22. **Bukatu:** 00:54:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gerra denboran janaria errazionamenduan egon zen, eta txartel batekin erosten zen jana. Dendako kontuak eskuz egiten zituen. Argiren aita fideo, makarroi eta sakarina kontrabandoan ibiltzen zen Elgoibarko fundizioan lanean zebilen garaian. Guardia Zibilekin kontuz ibili behar izaten zuten, zaintzen ibiltzen ziren eta.

21. Otorduetako jakiak

- **Erref:** AZK-039/031
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:54:08. **Bukatu:** 00:55:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Eguneroko otorduetan talo-esnea, baba... jaten zuten. Igande eta egun berezietan, garbantzuak eta jaki bereziak jaten zituzten. Erregenetan normalean ez zuten oparirik jasotzen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-06-05

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com